

sin Forpagtning, ved sin Leie som Fæsteren; thi han kan ikke opsiges, hans Fardag er først efter hans og Enkes Levetid, og meget faa ere vistnok de Tilfælde, hvor Bonden ikke i levende Live kan sikke sine Børn, at de kunne faae Gaarden efter ham, og i dette Tilfælde er Indfæstningen næsten altid saare ringe. Den ærede Forslagsstiller har sagt, at hans Forslags Gjenstand maatte sammenlignes med en Fæstning, der skal tages, med en Skandse, der skal stormes; jeg, mine Herrer, jeg vil blive ved denne Lignelse, men fordrer da ikke militaire Regler, at, inden man skal storme, og inden man angriber, saa maatte man vel, for at tage denne Skandse, søge at indgaae en fornuftig og frivillig Capitulation. Skulde det vel være umuligt, som Følge af disse Forhandlinger? Hvor kan man sige, at det i forrige Tidens Erfaring viser sig, at Herremændene ikke ville sælge Fæsterne deres Gaarde nu, da Forholdene ere ganske andre end tilforn? Vi maae gaae ud fra den Retstilstand, hvori vi nu befinde os; vi maae gaae ud fra det Dieblif, hvor Hovet er hævet; vi maae gaae ud fra det Dieblif, hvor Jorddrotten ikke har den ringeste Fordeel mere af Forskjellen mellem det frie og ufrie Hartkorn, og, naar vi saaledes ville bygge paa den Basis, mine Herrer! der først nu er lagt, da ville vi vistnok see, at Jorddrotten er meget villig til at lade sine Fæstegaarde afløse; det er underligt nok, at man har villet give Tvangen imod den, som helst vil gjøre det, hvortil han skal tvinges; og hvorfor skulde dette ikke være saaledes; ethvert Baand, som i to Hundrede Aar er paa lagt Fæstegods, er ene og alene paa lagt i Bøndernes Interesse; derfor er jo Eiendoms værdien bestandigt indskrænket mere og mere. Hvad Fordeel skulde Jorddrotterne herefter, mine Herrer! have af at beholde deres Fæstegods som Fæstegods betragtet? Der er mange Steder her i Landet, hvor de ikke faae saameget af deres Fæstegods som 2 pCt. af hvad Bygningerne have kostet; de have mange Udgifter derved, mange Ubehageligheder, mange Conflicter med deres Fæstere, med hvem de gjerne vilde staae i god Forstaaelse; hvorfor skulde de da vægre sig ved at ombytte dette Forhold med et andet, med et for dem

langt bedre, med et Forhold, hvori de sidde som Prioritetshavere, der ere omgjærdede med ganske andre Rettigheder, med meget bedre og sikkrere Rettigheder end de, de nu have, som Jorddrotter, der nu ofte mistænkeliggjøres i deres Medborgeres Dine. Jeg er overbevist om, mine Herrer! at naar vi her komme overeens om en Maade, hvorpaa Fæstegods kan overgaae til Selveieendom, uden noget som helst Indgreb i Eiendomsretten, saa vil Forholdet udvikle sig af sig selv paa den historiske Grund, som ligger for os, men i det Dieblif, man griber ind deri, da forrykkes Retsforholdet, Bonden vil komme ind i Forhold, som han ikke kan være tjent med, og han vil ofte gribe en Sky istedetfor en Juno, han vil troe, at han griber Friheden, og istedet derfor griber han ofte den Stav, hvormed han maafee et Par Aar efter kan komme til at vandre fra sin Gaard (Saa! Hør! Bravo!!). Ja, jeg vidste iforveien, at disse Dyringer ikke vilde finde almindelig Gjenklang, mine Herrer! De kunne overbevise mig, hvis jeg har Uret, i ethvert Fald vil Sagens nærmere Discusston klare dette, og derfor er det, jeg med Fornøielse stemmer for, at Sagen skal nyde Fremme.

Johansen: Der er nu talt Saameget om denne Sag fra alle Sider, at det kunde synes at være nok, men da Sagen angaaer den Klasse, til hvilken jeg selv horer, skal jeg dog ogsaa tillade mig et Par Bemærkninger.

Jeg skal først tillade mig at takke den høit ærede Forslagsstiller for, at han er kommen frem med Forslaget, da denne vigtige Sag, hvis Fremme Danmarks Bøndestand med Længsel har imødeset, derved synes at være rykket nogle Skridt fremad; men ihvormeget det saaledes end har glædet mig, at Forslaget er kommet frem, kan jeg dog ikke undlade at bemærke, at det ogsaa har bedrøvet mig meget at høre, at der har fundet saa vægtig Modstand fra adskillige Sider, og navnlig fra den høitærede Indenrigsminister, idet der ikke fra hans Side synes at kunne ventes synderlig Understøttelse for Sagens Fremme. Naar jeg forleden Dag hørte den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 6te Valgfreds (Mourier) udtale, at det vilde være en himmelråbende Uret imod Gods-